

จินตามณี เล่ม ๑

ดอกรัก พยัคศรี, ปวีร์วรรตและเรียบเรียง^๑

รหัสเอกสาร	NPT001-016
ต้นฉบับ	สมุดไทยดำ
อักษร	ไทย-ขอมไทย
ภาษา	ไทย-บาลี
เส้น	หรดาล
ขนาด	๑๑.๑ X ๓๔.๗ ซม.
สถานที่พบ	วัดท่าพุด ต. ไเวียง อ. สามพราน จ. นครปฐม
จำนวนเล่ม	ขาดออกเป็น ๒ เล่ม ไม่ต่อเนื่องกัน
สภาพเอกสาร	ไม่สมบูรณ์ เนื้อเรื่องไม่ครบ สันนิษฐานว่ามีบางส่วนได้ฉีกขาดและหายไป ตัวอักษรบรรจงสวยงาม มีบางที่ลบเลือนไป

จินตามณี เป็นวรรณกรรมที่สำคัญเรื่องหนึ่งของไทยที่มีมาแต่สมัยอยุธยา เนื้อหาของเรื่องจินตามณีนั้นเป็นแบบการเรียนการสอนพื้นฐานด้านอักษรวิทยา และการประพันธ์หรือยกรองประเภทต่างๆ พื้นฐานด้านอักษรวิทยา เช่น อักษรศัพท์ ว่าด้วยคำศัพท์ที่มักเขียนผิด ความหมายของศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาบาลี-สันสกฤต และเขมร ตัวอย่างคำที่ใช้ ส, ศ, ซ ตัวอย่างคำที่ใช้ไม่ม้วน ไม่มลาย เป็นต้น ด้านบทประพันธ์หรือยกรอง ได้อธิบายโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนประเภทต่างๆ รวมทั้งยกตัวอย่างฉันทลักษณ์นั้นๆ ประกอบด้วย

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า เรื่องจินตามณี เป็นตำราที่ได้รวบรวมถ้อยคำที่อาจเขียนผิด เช่น คำยืมภาษาต่างประเทศ คำพ้องรูป พ้องเสียง ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในภาษาไทย รวมถึงการอธิบาย พร้อมยกตัวอย่างวิธีการแต่งคำประพันธ์ต่างๆ จึงสันนิษฐานว่า หนังสือจินตามณี เป็นแบบเรียนสำหรับผู้ที่จะถวายตัวเข้ารับราชการ หรือผู้ที่ฝึกหัดเป็นกวีในสมัยนั้น^๒

สมุดไทยดำเรื่อง จินตามณี ของวัดท่าพุด จ. นครปฐม ที่นำมาปวีร์วรรตในครั้งนี้ น่าจะเป็น จินตามณี ฉบับความฟ้องของนายมหาใจภักดิ์ เพราะในหน้าปกด้านหลัง หน้าที่ ๑๑ ของส่วนที่ ๑ มีโคลงว่า

๑ จินตามณีนี	นายมหา	
ใจภักดิ์สมยา	เศกให้	
ฉลองลักษณะเทียบทานมา	สามฉบับ แล้วพ่อ	
เลือกแต่ล้วนควรไว้	สี่บ้างสี่ขยสอน	๗๕ C๓๓

^๑ นักวิจัยประจำโครงการอ่านและปวีร์วรรตวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันตก ระยะเวลาที่ ๑ : วรรณกรรมวัดท่าพุด, ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), ๒๕๕๑.

^๒ กรมศิลปากร, **จินตามณี**, พิมพ์ครั้งที่ ๖ งานฉลอง ๒๐๐ ปี วันคล้ายวันประสูติพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ - ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ (กรุงเทพฯ : บริษัท ประชาชน จำกัด, ๒๕๕๑), ๗.

ส่วนผู้คัดลอกจินตามณีเล่มนี้น่าจะเป็น นายม่วง เพราะปรากฏชื่อว่า นายม่วงเขียน ในส่วนปกของหน้าสมุดไทยดำ

ภาพตัวอย่างสมุดไทยดำเรื่อง จินตามณี

๑ สมุด จินตามณี เล่ม ๑ นายม่วงเขียน ๗๖ ๐๓๓

๑ ภิโษประเทศชี กลกกลอน ไชยคุณแจโรมอ มีกกี
ปลุกใจทวยลียบนอน นอนตื่น เกื่อนตื่นอย่าพลังหลง หลากคำ
๑ กรวีรจีนช้อย ช่มดบับ พระนิกยทูลจำรวัด แห่หลังหล้า
จินตามณีกรับท ลนงเว่นาตแธ เบ่นเกะเลงสวีหนึ่ กพยเกลิ่งเกลากลอน

๑ จินตามณีนี้ นายมหา
ใจรักภชดมยา เตกให้
ทูลจงลิกษณเทียบทานมา ตามฉบับ แล้วพอ
เสื่อเกแก่สำนควรวี สืบสั่งลียย์ล่อน ๗๖ ๐๓๓

กึ่งทวดคอคอ ลมทมก ไกรเทพทักทากแพ่ง ก่อเกือเป็นงก
๑ กาย ก่าย กัย กิว กี้ กุย กุย กัย กาย ก่าย กัย ทาก ทัก ทัก
๑ กุย กุย กัย กาย ก่าย กัย ทาก ทัก ทัก กาย ก่าย กัย กอย ก้อย ก้อย
กอย ก้อย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย
๑ กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย กัย
กอย กาย กอน กอน เกียน เกียน เกอม เกิน
เกีย เกีย กอก กอก เกียก เกียก เกอก เกอก เกิก
เกีย เกีย กอก กอก เกียก เกียก เกอก เกอก เกิก
เกือ เกือ กอม กอม เกียม เกียม เกอม เกอม เกิม
เกอ เกอ กอบ กอบ เกียบ เกียบ เกอบ เกอบ เกิบ

ส่วนที่ ๑

หน้าปก

๐ สมุด จินตามณี เล่ม ๑ นายม่วงเขียน ๗๒ C๓

หน้าต้น

หน้า ๑

(คำนำมัสการ)^๑ ๐ นโมระมัสการปรนอม
 เมแห่งตูปรพฤติปรา
 ๐ อัศจรรย์มีแก่นมสา
 ตรัสสพุทธัสสวรไตร

อภิวาทวันทา
 รพภโดยจำนงใจ
 ทรเจตนาใน
 ภพโลกยนาถ

หน้า ๒

๐ ทรงนามพระภควโต
 พระองค์คืออรหโต
 ๐ สำมาสัมพุทธัสสพระสรร
 ตรัสไถยธรรมวรวณาน

พุทธภาคยเดโช
 อันหักกรรมสงสาร
 เพชฌุโพธิโอฟ้า
 ประเสริฐเลิศศไกร

หน้า ๓

๐ นบธรรมพระมกุฎไตรย
 โลกุตราววิไสย
 ๐ ยอกรกาญจนกฤษดาญ
 พุทโธรสถิกขุมนุม

ปิฎกกุตรมีใน
 ยวิเศศกุขุม
 ขวลิตกัณฐม
 คณสงฆอรรษฏาจารย์

หน้า ๔

๐ เสธจถวายศรีโรตมภวัน
 ไตรรัตนทิพวรรณ
 ๐ เดชานุภาพวรไตร
 จงศุขสวัสดิชยสวรร

ทียข้ามัสการ
 มหามหาศจรรย
 รัตนโชติพรายพันธ์
 ยาริบัติมากมี

หน้า ๕

๐ ข้าขอประกอบอักษรแถลง
 นานาวุตโตไทยวี
 (ตัวอย่างคำที่ใช้ ส.) ๐ สรรเพชฌุสรัทธรรม
 สรรบสุตรสดับนิแลสังหาร

สรรพภาคยวาที
 นามศับทเสธจการ ๗๒ C๓
 แลสงฆประเสริฐแก่นสาร
 แลแพสยสัตยา

^๑ คำในวงเล็บด้านซ้ายมือของบทและในเนื้อหาที่ต้นฉบับลบเลือน ผู้ปริวรรตสอบทานกับจินตามณี ฉบับพระโหราธิบดี

หน้า ๖

- โกลุสมภกเสรสสมบัติ
- เสาร์สุริยสวรรคแลสุธา
- สมเด็จพระสังฆนายกเสมอ
- สัมฤทธิสมาธิสภาร

แลสวติโสภา
 สุทธิทธิสมภาร
 สี่ปราชญ์สงกรานต์
 สุภาพสุนทร

หน้า ๗

- สมบูรณสาครแลสินธุ์
- สารถีสวรรค
- เสร็จเสด็จแลสังฆพัสดุ
- ปราสาทศาสตรสัตวสม

สมุทสมสมร
 แลตรัสสละสมาคม
 ดุสิตยเสวตรเสวยรมย์
 นักนิสาธุสงสาร

หน้า ๘

- แสนสนุกนิสาวสนม
- สอลอทั้งปวงก็บริหาญ
- (ตัวอย่างคำที่ใช้ ศ.) ◦ ไพศายไซศิขรพิเศศ
- ศัตรูแลศุขศุทอา

แลสดุติโสคนม์ศการ
 ประเพณานา ฯ อันนี้บังคับสลอ ฯ ๗๐๐
 แลศัรบศรัทธา
 ศรภขไศยรัศมี

หน้า ๙

- อาศรมศีลแลสิวา
- อากาศแลพิศมสุติ
- โสพิศภิกเศกแลปีศาจ
- ศึกศรีศรบงแลศรวิรา

ศรโคตรเสรฐฐี
 ยศศักดิ์อัศวา
 แลกุศลศาลา
 ทศศุภศฤงฆาร

หน้า ๑๐

- ศาโรชโศกแลประเทศ
- ศอดอน์ปราชญ์ผู้ชำนาญ
- (ตัวอย่างคำที่ใช้ ศ.) ◦ นุษยาแลกฤษณกฤษ
- โภภาษจักษุมหิธี

ศศิธรประกาศมาน
 ก็ประกอบในวาที ฯ อันนี้บังคับศคอ ฯ ๗๐๐
 เขษมกระษัตริษัตรี
 รักโทษภูษา

หน้า ๑๑

- อักษรราชาษแฉยก
- พฤกษาภาษรีบุษมา
- ปักขริ่มหิธรแลปราชญ์
- สิบสิ้นนี้นามคือวสัน

ษแลเกษบุษบา
 นุษยภิษุเหาะหรรษ
 ธกัฎกเปนเชิงฉันท
 ตติลกโดยหมาย

หน้า ๑๒

- สบศรีบทกล่าวนิยมไว้
- เพื่อให้มหาชนทั้งหลาย
- สอลอแลศอชอ
- พิเศศโดยนาม

(บมิลลาตมิลลาตลาย)
 ผู้จะอ่านจะเขียนตาม
 ก็ประกาศทั้งสาม
 ประเภทภาษา

หน้า ๑๓

(ไม้้วน ๒๐ คำ)

- ๑๑ หนึ่งโสดคือไม้้วน
- ประกอบเป็นฉันทา
- ๑ ไฟใจแลให้ทาน
- ใครใคร่เลยองโย

ไม้มลายอเนกา
ผู้พิศศอย่าหลงไหล
ทั้งนอกในแลใหม่ใส
อันใดใช้แลไหลหลง

หน้า ๑

(ฤาษีแปลงสาร)

- ๑ จบเสร็จสำเร็จเรื่อง
- จิ(น)ตาม(ถีน)บับ
- หนึ่งคืออักษรสรับ
- (ทั้ง)ว(ท)โตไทแกล้ง
- ๑ หนึ่งคอกอักษรตั้ง
- ทั้งจำแนกแจกแจง
- โทเอกอเนกแสดง
- วุดโตกาพยกลอนล้วน

(บั้ง)คับ
บอกแจ้ง
สังเขป
กล่าวไว้เป็นครู
สารแถลง
ถี่ถ้วน
โดยเลิศ
เลิศล้ำพึงเรียน

หน้า ๒

- ๑ หนึ่งอักษรเลกล้วน
- ทั้งศุภสารพระสดับ
- อิกสุนักชาไศรยสรับ
- หนึ่งบุรพิพัทสร้อย
- ๑ อักษรไทนับแกล้ง
- ไทหลงสงไสยอรรถ
- ฤาษีแปลงสารสวัสดิ
- ลับภทรีกยากล้น

ภุกลับ
มากถ้อย
สารสืบ
สรับพร้อมเปนกล
เปลี่ยนผลัด
ยิ่งพัน
สนเทห์
เล่นล้ำกำบัง

หน้า ๓

- ๑ อักษรจัดถัดเนื่อง
- เป็นสารสืบสี่ฉบับ
- เขบ็จขบวรควรค่านับ
- นรชนสนใจได้
- ๑ ลิขิตวิจิตรสร้อย
- ตั้งมณีจินดาร์ตนัน
- อันมีศิริสวัสดิ
- ใครรู้คือได้แก้ว

โดยดับ
บอกไว้
อุปเทศ
ชื่อเชื้อเมธา
ศุภอรรถ
เลิศแล้ว
โสภาคย
ค่าแท้ควรเมือง

หน้า ๘

◦ กลอน ฎ จงได้คู่
 ถ ท ธ เสรีจสรบ
 ต ทันตจงไตคับ
 แม้รู้ว่าได้พิน
 ◦ กลอน ป ผ พ ภ
 แม้อินเอามาขวาง
 รลอกอักษรสนอง
 ไตชอบใดแม่ได้

ฎ รับ
 สระที่น
 ต คู่ กันแฮ
 ถ ท ธ เอาต่าง
 นัปร้อง ชอบแฮ
 โทษแท้
 มาโนช
 เลือกเอา

หน้า ๙

◦ วयरสงขวยรโสดเวัญ
 อันใส่สลเคา
 รลอกฉลองรลอกทับ
 กลอนพินท์กลอนักต้อง
 ◦ วयरคำทุรโนศบาย
 พินท์เอกพินท์โทพยง
 นิยมทำนุกพระ
 กลอนกาพยบได้ไครำ

วयरคัรบท์
 พรอกพร้อง
 สุรโทษ
 ดั่งฉวยง
 ปุณรูก เล่าแฮ
 แผงไว้
 ฎเบศ
 สว่างไสย

หน้า ๑๐

◦ ราไชประเทศชี
 ไชกุนแจใจมอร
 ปลุกใจทวยลับนอน
 เตือนตื่นอย่าปลั้งหลง
 ◦ กระจวีวรีขึ้นช้อย
 พระนิตยทูลจำจรัส
 จินตามณีสร์รับท์
 เปนด่าเลองศรีหนา

กลลกลอน
 มีดกั้ง
 นานตื่น
 หลากคำ
 ชมฉบับ
 แหล่งหล้า
 สมองแวน ทองแฮ
 กาพย์เกลี้ยงเกลากกลอน

หน้า ๑๑

◦ จินตามณีนี่
 ใจภักราชสมยา
 ฉลองลักษณะเทียบทานมา
 เลือกแต่ลั้วนครไว้

นายมหา
 เสกให้
 สามฉบับ แล้วพ้อ
 สืบสั่งสฤษย์สอน

ส่วนที่ ๒
หน้าต้น

หน้า ๑

- นิกรวิหคมีมูล ร้องจะแจ้งจูงใจ
- นิกรวิหคสบสใหม่ ร้องวังไพบวนสถาน
- นิกรวิหคขึ้นบาน ชมพระสมภาร ๓ เสด็จจร
- นิกรวิหคประเียงอร บินถอัมภกรที่รอนเรียง

หน้า ๒

- นิกรวิหคเ็นเมียง ศรัทจำเรียงธราดล
- ○○○○□○○○○□○○○○○ ๑๖ มิได้กำหนดครูลหุอย่างกาพย์สารวิลาศินี ๗๕ ๘๘ มฤคาอนนต์
- ชมสัตวคณาโจษจล มฤคาอนนต์
- อเนกมฤคี่เคียง
- พยัคฆาพยัคฆ์รายเรียง ชมคู่มูเมียง
- กัดอุมกระหิมคริมคราง

หน้า ๓

- หัษดินทร์กรินทร์วัดขวาง ดรอตรันเล่นพลาง
- แลบางจรวดชมกัน
- ร่มังรมาตผาดผัน เค็ลาคู่คูลอกัน
- แลดูกนน้อยแล่นแนม เพราะพรธมมาแปม
- กาชรวตัวโตรตมาแกม
- ก็ปนด้วยด้วยโคถึกเกล็ง
- สิงสีห้หมีเหม่นรานเรียง
- กต่ายกแต่แจจล
- วังเลี้ยวหลงเชิง

หน้า ๔

- สบสัตวนาเนกอนนต์
- อธิฎิกากาไสรอย
- ในพื้นอรญ

○

ม	ส
□	□

ช	ส
□	□

ต	ต
□	□

□	□	□	□
---	---	---	---

 ครุ^๔ ๑๙ กัดตั้งนี้

ชื่อสัททลวิกิพีดิฉนที่ ๗๕๘๘

- เบื้องบันในวันเวศนาดรนูไพร
- นานามัจฉากี่ว่ายคล้ายนุจรถวิล
- แกวทานน้ำไหล
- แถกสาครแลสิน
- รริน
- ฎุหนอง

๔ ตัวอักษรหนาในเนื้อหา ต้นฉบับเขียนด้วยอักษรขอมไทย

หน้า ๕

๐ กุ้งกั้งกรกฏกมแลกมกิริก็ปอง แฝงฟาดฉเนียรนอง ฉฉาน

๐

$\frac{\square}{\text{ม}}$	$\frac{\square}{\text{ร}}$	$\frac{\square}{\text{ภ}}$	$\frac{\square}{\text{น}}$	$\frac{\square}{\text{ย}}$	$\frac{\square}{\text{ย}}$	$\frac{\square}{\text{ย}}$					
$\frac{\square}{\text{ม}}$	$\frac{\square}{\text{ร}}$	$\frac{\square}{\text{ภ}}$	$\frac{\square}{\text{น}}$	$\frac{\square}{\text{ย}}$	$\frac{\square}{\text{ย}}$	$\frac{\square}{\text{ย}}$					

มรภายไยศรเยนคตดิมนยติยศุทธากัจจยจุตยัย
ตั้งนี่ชื่อว่าสัทธราฉนัที่ ฯ๕C๓๓

๐ โกมลเดียรดาษนทีฉาน ปรทมกุสุมบาน งามตระการปานประดับดา
๐ บัวเผื่อนลิ้นจงอเนกา วิวิธวิจิตรมา รุตรำพาก็หอมขจร

หน้า ๖

๐ เฟื่องฟุ้งเสาวคนธเกษร สกลคณภมร บินประเฉียงอรวิชม
๐ สุราคณา สุโสภณา ธรภิโร สัมมนสิ กิวัณทโน สเรกโน รตินทิวัง ฯ๕ C๓๓
๐ ๐๐๐๐□ ๐๐๐๐□ ๐๐๐๐□ ๐๐๐๐□ ๐๐๐๐□ ๐๐๐๐□ ๐๐๐๐□ ๐๐๐๐ □ ๒๔ ฯ๕ C๓๓
๐ มิได้กำหนดครุลหุดุอย่างกาพยสาร วิชาษศินี ฯ๕ C๓๓

หน้า ๗

๐ สุสารโท	มหิททิกโก	มหาฉสิ	สุปาทจ	กุกลกษณี
วราหรี	วรนุชทา	สุสิลเส	ภุญโลกเช	ภุญโกรหา
กิเลสโล	ภโทสมมา	นโมหกา	วิมุติโก	ฯ๕ C๓๓

๐ สรวมชีพขอถวาย บังคมโดยหมาย ภักดีภิรมย์ เสรีจจำนอง-

หน้า ๘

ฉนัที่ จำเหนกนียม วิธิอนุกรม เพื่อให้แจ้งแจ้ง
๐ ซึ่งเผด็จตามใน ในวุดโตไท คณะสำแดง ยัตติยติ สัญญากรแถลง กำหนดอย่าแคลง
นิพนธ์ฉนัทา
๐ ถวายด้วยประดีพัทธ์ ปราโมทมนัศ รัตริงปรีดา ลองทูลี พระบาทภฎวณา ยกนารถ

หน้า ๙

มหา คุณาปราการ ฯ ฯ๕ C๓๓
๐ ถ้าจำทาลำนำ ๑๑ หย่างกาพยสารวิชาษศินี มิได้กำหนดครุลหุดุ กำหนด
แต่กลอนพัดกันโดยนียมนี้ ๐๐๐๐๐□ ๐๐๐๐□ ๐๐๐๐□ ๐๐๐๐๐□ ๐๐๐๐๐๐
๐ ครันซำก็หิวซำ ซายป่าเต้าไปตามซาย
ลูกไม่จึงครันงาย

หน้า ๑๐

จำงายราชอดยีน
๐ เปนไฉจึงมาค่ำ อยู่จรหล่ำต่อกลางคีน
เหนกุนี้โหดเห็น มาดูแคลนนี่เพื่อไ ฯ๕ C๓๓
๐ ปางพระสาสดาจอมไตโร เสด็จประดิษฐานใน
คุสิดมิ่งแมนสวรรค

แมนส์วัตติสมบัตินัน

อเนกแจจรร

พิพิทท์โกโคสุรร์

หน้า ๑๑

๐ โโกโคสุรร์ยามากมุด

มากมายเพิ่มมุน

อนันตเนื่องบริพาน

๐ บริโกคประดับนฤมัลย์

นฤมัลแกมกาญจน์

ปัทมเพริตพรายพรวณ

๐ พรายเพริตร์คมีจรัสจรัณ

จรัสแจ่มสวรสวรรค์

โคมประภาพพิมล

๐ พิมลทองทิพยโสภณ

โสภาคไทรภู

มณีประดับชัชวาลย์

หน้า ๑๒

๐ ชัชวชประดับากาญจน์

แกมวิบดล

วิมลมาศด่าเก็ง

๐ ด่ากลยั้งเทพยบันเท็ง

บันทางสำเร็จ

สำราญสำฤทธิสมบุรณ

๐ สมบัติพิพรวมเพียบพุล

เพียบเพญไพบูลย

โชติเสวยสุขษานต์

๐ สุขสวัสดิสรพ์แสนสฤงฆาร

สิงคิตตระการ

ดุริยดลตรีบำเรอ

หน้า ๑๓

๐ บำรศัพย์ชเนรมเยอ

รมเยศสุขเลอ

ฉกามเทพมปิปาน

๐ บมึเปรียบดุสสิตพิมาน

พิมลโอฟาน

ดิเรกพันพรวณา

๐ พรวณาอักษรฉันทา

ฉันทเทียบอักษะรา

เปนนาคบริพัน

๐ ฉันท์ฉบบ่านาคบริพัน

๑๖

สรรเสริญสมบัติดุสิต

๗๖

๘๗

หน้าปลาย

หน้า ๑

สกดไม้ค่อนหางวั้นนั้นปนกลาง

สกดไม้โทลงดังรูปขอนั้นเป็น

๐ อักษรเสียงสูง ๑๑ แม้นั้นคำตันให้อ่านสูงแล้วลดลงไปตามทีไม้เอกไม้โทนั้น

๗๖ ๘๗

๐ ขา ฉา ผา ฝา สา हा

ข้า ฉ่า ผ่า ฟ้า ส่า हाँ

ข้า ฉ่า ผ่า ฟ้า ส่า हाँ

๑ อักษรกลาง ๙ แม่ นั้น คือ กจฎฐดตบปอ นี้คำต้น ๗๖ ๐๐๐

หน้า ๒

ให้อ่านปนคำกลาง แล้วจึงอ่านขึ้นไปตามไม้เอก แล้วอ่านลงไปตามไม้โทตั้งรูปจั่วขึ้น

ก่า ก้า จ่า จ้า ต่า ต้า ต่า ต้า บ่า บ้า ป่า ป้า อ่า อ้า

◦ อักษรเสียงกลางก้องต่ำ ๒๔ ตัวนั้นคำต้นให้อ่านเป็นกลางแล้วอ่านท่มลงแล้ว

แล้วอ่านสูงขึ้นไป ตามไม้เอกไม้โท ◦ ค้า ค้า ง่า ง่า ซ่า ซ่า ท้า ท้า

หน้า ๓

น่า น้า ฟ่า ฟ้า ฟ่า ฟ้า มา ม้า ยา ย้า ภา ภา ลา ล้า วา ว้า ฮ่า ฮ้า

◦ เมื่อแจกควบกันเป็นประโยชน์โดยโวหารโลกยให้อ่าน ตามตัวตนดังนี้ ◦ ๕๖ ๘๘

◦ กลกล่า กลี ◦ กวกวา กวี ◦ ตรตรา ตรี ◦ อยอยา อัย ◦ ขวขวา ขว ขวี

◦ ฉลฉลา ฉลี ◦ หนหนา หนี ◦ ปลปลา ปลี ◦ พรปรา ปรี ◦ ๕

หน้า ๔

◦ พลปลา พลี ◦ พรปรา พรี ◦ หวหวา หวี ◦ หลหลา หลี หลี

◦ ควควา ควี ◦ ขลขลา ขลี ◦ ผลผลา ผลี ◦ ๕ ๘๘

◦ อักษร ๑๕ เหล่านี้ คือ กีกี้กู่กะ กกกดกบเกียะเกือะเกือะกัวะเกะเกะ

โกะเกาะ นี้คำตาย ◦ กนกงกมนั้น อ่านแต่เสียงเดียวตามตัวสูงตัวต่ำจึงผัน

หน้า ๕

ปนสามคำตามไม้เอกไม้โทนั้นเถิด ◦ กนกันกาน กินกินกินกินกุนกุน

เคนแกนโกนกอนกวนเกียนเกือนเกือนเก็น ◦ กงก้งกาง กิงกึ่งกึ่งกึ่งกุงกุง

แกงแกงโกงก่องกวงเกียงเกืองเกืองเก็ง ◦ กมก้มกาม กิมกิมกิม

กีม กุ่มกุ่มเกมแกมโกมกอมกวมเกียมเกือมเกือมเก้ม ◦ ๕ ๘๘

หน้า ๖

◦ กาน ก้าน ◦ จาน จ้าน ◦ กาง ก้าง ◦ กาม ก้าม ◦

◦ กิง กิ่ง ◦ จาง จ้าง ◦ ขึ้น ขึ้น ◦ แคน แคน ขึ้น ขึ้น

◦ ชิง ชิ่ง ◦ ขึ้น ขึ้น ◦ คึง คึง ◦ แยง แยง ◦ ยิง ยิ่ง

◦ สง ส่อง ◦ ชิม ชุ่ม ◦ จิม จุ่ม ◦ ยิม ยุ่ม ◦ แจม แจ่ม

หน้า ๗

- แยม แยม ^{แยม} ห่ม ^{ห่ม} ห่ม ^{ห่ม} ลม ^{ลม} ลม ^{ลม} ลม ^{ลม} กล้า ^{กล้า} กล้า ^{กล้า}
- กวา ^{กวา} กวา ^{กวา} ตรา ^{ตรา} ตรา ^{ตรา} ปลา ^{ปลา} ปลา ^{ปลา} ปรา ^{ปรา} ปรา ^{ปรา} อยา ^{อยา} อยา ^{อยา}
- คลา ^{คลา} คลา ^{คลา} คว่า ^{คว่า} คว่า ^{คว่า} ครา ^{ครา} ครา ^{ครา} พลา ^{พลา} พลา ^{พลา} พรา ^{พรา} พรา ^{พรา}
- มลา ^{มลา} มลา ^{มลา} เคลา ^{เคลา} เคลา ^{เคลา} ไคร ^{ไคร} ไคร ^{ไคร} คริ ^{คริ} คริ ^{คริ} ฉลา ^{ฉลา} ฉลา ^{ฉลา}

หน้า ๘

- ผลา ^{ผลา} ผลา ^{ผลา} หนา ^{หนา} หนา ^{หนา} หมา ^{หมา} หมา ^{หมา} ขวา ^{ขวา} ขวา ^{ขวา} เสรา ^{เสรา} เสรา ^{เสรา}

เกยกายกาว กิวกิวกี้ยกี้ยก्यूก्यूเกวแกวโกยกอยกวยเกียวก้อยกี้ยกี้ยะกือกือะ

เกอเกอะกั้วกัวะกะเกะกะเกะกะเกะกะ กรรมกอกอ้อก้อกี้ยกือ ๒๕ C๘

- เกยนั้นอ่านแต่เสียงเดียวตรงไปตามตัวสูงตัวต่ำ จึงผันออกเป็นสามคำ

หน้า ๙

ตามไม้เอกไม้โท แล้วอ่านซ้ำจึงให้ชำนาญเป็นอนุโลมปติโลมโดยนิยมดังนี้ ๒๕ C๘

- นโม ก ข จี้ง ก กา
- ตามอักษรอรธธา แต่งไว้
- กนกกดกมมา ตามต่อ
- กบกกเกยสุดไซ้ สิบนี้คำไท
- รังสฤษฏีพระแต่งตั้ง สลอ
- รังรักษเกิดชบอ บอกแจ้ง

หน้า ๑๐

- ตั้งทารคศอคอ สมหมด
- ไทรเทพท้าวหากแจ้ง ก่อเกือเปนองค์

- กาย ^{กาย} กาย ^{กาย} กิว ^{กิว} กิว ^{กิว} ก्यू ^{ก्यू} ก्यू ^{ก्यू} จาย ^{จาย} จาย ^{จาย} จาว ^{จาว} จาว ^{จาว}

- จุ้ย ^{จุ้ย} จุ้ย ^{จุ้ย} ขาย ^{ขาย} ขาย ^{ขาย} ข้าว ^{ข้าว} ข้าว ^{ข้าว} ฉาย ^{ฉาย} ฉาย ^{ฉาย} ถาย ^{ถาย} ถาย ^{ถาย} ถ้อย ^{ถ้อย} ถ้อย ^{ถ้อย}

ถวย ^{ถวย} ถวย ^{ถวย} ฝ่าย ^{ฝ่าย} ฝ่าย ^{ฝ่าย} (สาย) ^(สาย) สาย ^{สาย} ส้อย ^{ส้อย} ส้อย ^{ส้อย} คาย ^{คาย} คาย ^{คาย} ค้าย ^{ค้าย} คิ้ว ^{คิ้ว} คิ้ว ^{คิ้ว} กาย ^{กาย} กาย ^{กาย} ข้าย ^{ข้าย} ข้าย ^{ข้าย}

ซ้าย

หน้า ๑๑

๐ ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย
๐ ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย

กอย	กวย	กอน	กวน	เกียน	เกียน	เกอน	เกิน
เกียว	เกียย	กอด	กวด	เกียด	เกียด	เกอด	เก็ด
เกีย	เกียะ	กอง	กวง	เกียง	เกียง	เกอง	เกิง
เกือ	เกือะ	กอก	กวก	เกียก	เกือก	เกอก	เกิก
เกอ	เกอะ	กอม	กวม	เกียม	เกียม	เกอม	เกิม
กัว	กัวะ	กอบ	กวบ	เกียบ	เกียบ	เกอม	เกิบ

หน้า ๑๒

๐ จินตามณีนี้ พระโหราธิบดีเดิมอยู่เมืองสุโขทัยแต่ถวายเป็น
แต่ครั้งสมเด็จพระนารายณ์เป็นเจ้าลพบุรี ๗๖ C๓

๐ **ตรีวิฆนมนสุตเมตติ พยตุโตทยกรวิโย** ๗๖ C๓

อันว่ามนีนารถนักปราชญ์ผู้ใด ใครจักเรียบระเบียบอรรถา

หน้า ๑๓

ภิปรายนิยายกาพกลอน ฉันทพิธานเรียบอรรถด้วยรัศมิชะ กลระเบียบ
รอบบประกอบศรับทามหานิมาน ตรการด้วยพฤษไต่ไท ไกรกำภีร์สาตรา
คมผสมอรรถ ให้รู้จักกฤตการดังนี้ ฝิจนิพนธ์โคลงกาพย์กิติ
โคลงคำกามกิติ โคลงนิราศกิติ โคลงสังวาทกิติ โคลงลันโลง